

**ВЪПРОС № 39:
ОСПОРВАНЕ НА ОБЩИ И НОРМАТИВНИ
АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ ПРЕД ПЪРВА СЪДЕБНА
ИНСТАНЦИЯ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

1. Производство по оспорване на общи административни актове пред първа съдебна инстанция.
2. Производство по оспорване на нормативни административни актове пред първа съдебна инстанция.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- Членове 179 – 196 от Административнопроцесуалния кодекс.

ПОНЯТИЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВО ПО ОСПОРВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ ПО СЪДЕБЕН РЕД

- **Производството по оспорване на административни актове по съдебен ред** е съвкупност от процесуални административноправни норми, която урежда упражняването на правото на защита срещу порочен държавен юридически акт и реда на изпълнение на задължението на съда да разгледа и разреши съобразно закона и в разумен срок всяка заявена пред него претенция за незаконосъобразност на акта.
- За неуредените в съответния раздел въпроси се прилагат разпоредбите за оспорване на индивидуални административни актове (чл. 184 от АПК).

СРОКОВЕ ПРИ ОСПОРВАНЕ НА ОБЩИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ

- Общите административни актове могат да се оспорят в *едномесечен срок* от съобщението за издаването им или в 14-дневен срок от отделните съобщения до лицата, участвали в производството пред административния орган (чл. 179 от АПК).
- Оспорването *не спира* изпълнението на общия административен акт, няма суспензивен ефект (чл. 180, ал. 1 от АПК).
- При всяко положение на делото до влизането в сила на решението по искане на оспорващия съдът може да спре предварителното изпълнение, допуснато с влязло в сила разпореждане на органа, издал акта по чл. 60, ал. 1 от АПК, ако то би могло да причини на оспорващия значителна или трудно поправима вреда. Изпълнението може да се спре само въз основа на *нови обстоятелства*. Искането се разглежда в закрито заседание. Съдът се произнася незабавно с определение, което може да бъде обжалвано с частна жалба в 7-дневен срок от съобщаването му (чл. 180, ал. 2 във връзка с чл. 166, ал. 2 и ал. 3 от АПК).

ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАНЕ

- Ако оспорването е редовно, съдът в *едномесечен срок* го съобщава чрез обявление в „Държавен вестник“, в което посочва оспорения административен акт или негова част и номера на образуваното дело (чл. 181, ал. 1 от АПК).
- Копие от обявлението се поставя на определеното за това място в съда и се публикува в Интернет страницата на Върховния административен съд. По същия ред се съобщава и определението за спиране на делото.
- Влязлото в сила определение за спиране на действието или на изпълнението на общия административен акт се обнародва в „Държавен вестник“.

СТРАНИ В СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД ПЪРВА ИНСТАНЦИЯ

- *Страни по делото* са оспорващият и органът, издал общия административен акт (чл. 182, ал. 1 от АПК). Лицата, за които оспореният акт е благоприятен, могат да *встъпят като страни наред с административния орган до началото на устните състезания при всяко положение на делото.*
- Всеки, който има *правен интерес*, може да се присъедини към оспорването или да встъпи като страна наред с административния орган до началото на устните състезания при всяко положение на делото, без да има право да иска повтаряне на извършени процесуални действия. Препис от молбата за присъединяване или за встъпване се предоставя на насрещните страни. Определението, с което встъпването не се допуска, подлежи на обжалване с частна жалба.

ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ОСПОРВАНЕ НА ОБЩИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ ПРЕД ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД

- Съдът разглежда делото в състав от *трима съдии*. За това законодателно решение съдът няма мотиви.
- Решението, с което оспореният акт е обявен за нищожен, отменен или изменен, има *действие по отношение на всички* (чл. 183 от АПК).

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ОСПОРВАНЕ ПРЕД ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД НА НОРМАТИВНИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ

- Оспорването се прилага:
 1. за обнародвани и влезли в сила нормативни административни актове;
 2. при отсъствието на срок за оспорване (чл. 187, ал. 1 от АПК);
 3. липсва суспензивен ефект на жалбата или протеста, но съдът може да постанови друго (чл. 190, ал. 1 от АПК);
 4. компетентен съд е Върховния административен съд или административните съдилища на основание чл. 132, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от АПК.

НАЧАЛО НА ПРОИЗВОДСТВОТО

- *Предметът на оспорване* предвижда, че подзаконовите нормативни актове могат да бъдат оспорени пред съд *изцяло или частично* (чл. 185, ал. 2 от АПК).
- *Право да оспорват* подзаконов нормативен акт имат гражданите, организациите и органите, чиито права, свободи или законни интереси са засегнати или могат да бъдат засегнати от него или за които той поражда задължения. Прокурорът може да подаде протест срещу акта.
- Подзаконовите нормативни актове могат да бъдат оспорени *без ограничение във времето* (безсрочно). Последващо оспорване на подзаконов нормативен акт на същото основание е недопустимо. Разпоредбата на чл. 187, ал. 1 от АПК относно оспорване на подзаконови нормативни актове без ограничения във времето е относима само към действащи, но не и към отменени, респ. изменени, които не са част от действащото право към момента на произнасяне на съда.
- Ако оспорването е редовно, съдът в *едномесечен срок го съобщава чрез обявление* в „Държавен вестник“, в което посочва оспорения административен акт или негова част и номера на образуваното дело (чл. 181, ал. 1 от АПК). Копие от обявлението се поставя на определеното за това място в съда и се публикува в Интернет страницата на Върховния административен съд.

СТРАНИ В ПРОИЗВОДСТВОТО

- *Страни* по делото са оспорващият и органът, издал подзаконовия нормативен акт.
- Всеки, който има правен интерес, може да се *присъедини към оспорването* или да *встъпи като страна наред с административния орган* до началото на устните състезания при всяко положение на делото, без да има право да иска повторяне на извършени процесуални действия. Препис от молбата за присъединяване или за встъпване се връчва на насрещните страни. Определението, с което встъпването не се допуска, подлежи на обжалване с частна жалба.

ЕФЕКТ НА ОСПОРВАНЕТО И РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО

- Оспорването *не спира* действието на подзаконовия нормативен акт, освен ако съдът постанови друго.
- Подзаконовите нормативни актове се оспорват пред съответния съд, който разглежда делото в състав от *трима съдии*. Делото се разглежда с участието на прокурор (чл. 192 от АПК).
- Компетентността на органа за издаване на подзаконовия нормативен акт се преценява към момента на издаването му. Съответствието на подзаконовия нормативен акт с материалния закон се преценява към момента на постановяване на съдебното решение(чл. 192а от АПК).

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД

- Съдът:
 1. обявява нищожността на оспорения подзаконов нормативен акт;
 2. обявява нищожността на част от оспорения подзаконов нормативен акт;
 3. отменя го изцяло;
 4. отменя го частично;
 5. отхвърля оспорването.

ДЕЙСТВИЕ НА СЪДЕБНОТО РЕШЕНИЕ

- Съдебното решение има действие *по отношение на всички*.
- Съдебното решение, с което се обявява *нищожност* или се *отменя подзаконовият нормативен акт* и срещу което няма подадени в срок *касационна жалба или протест* или *те са отхвърлени от второинстанционния съд*, се обнародва по начина, по който е бил обнародван актът, и влиза в сила от деня на обнародването му.
- Подзаконовият нормативен акт се смята за отменен от деня на влизането в сила на съдебното решение (чл. 195, ал. 1 от АПК), но съдебното решение, с което се отменя нормативен административен акт влиза в сила от деня на обнародването му (чл. 194 от АПК). Следователно то има *действие само занаяпред*.
- За актовете на общинския съвет това означава, с оглед на чл. 78, ал. 3 от АПК, от деня на публикуването им по съответния подходящ начин.

ПРИЛОЖИМИ НОРМИ

- За неуредените в производството по оспорване на подзаконовни нормативни актове пред първата съдебна инстанция въпроси се прилагат разпоредбите за оспорване на индивидуални административни актове, с изключение на:
 - съответствието на административния акт с материалния закон;
 - задължението към преписката органът да приложи списък на страните в производството по издаване на административния акт с посочване на адресите, на които те последно са били призовани;
 - тогава, когато въпросът не е предоставен на преценката на административния орган, след като обяви нищожността или отмени административния акт, съдът решава делото по същество;
 - забрана за сключване на споразумение (чл. 196 от АПК).

ВЪПРОСИ

- Оспорването на общ административен акт има ли суспензивен ефект по отношение действието на акта?
- Къде се извършва съобщаването за оспорването на общ и нормативен административен акт?
- До кой момент могат да встъпят страни по оспорването?
- Задължително ли е участието на прокурор при оспорването на нормативни административни актове?
- Какви са сроковете за оспорване на общите и на нормативните административни актове?
- Кой е компетентният да разгледа оспорването на общи и на нормативни административни актове съд?
- Какви са правомощията на съда при оспорването на общи и нормативни административни актове?